

پهياميک بۆ رزگار بووان و کۆمه‌لگه‌کانيان له دکتور (سایمن ئادهمز)، سەرۆک و به‌ریو به‌ری جیبه‌جیکاری سه‌نتهری قوربانیانی ئەشکه‌نجوه ٢٦ ی حوزمیرانی ٢٠٢٢

ئهمرۆ، ٢٦ ی حوزمیران، رۆژی جیهانی پشٹیوانیکردن له قوربانیانی ئەشکه‌نجیه. ئەشکه‌نجیه تاوانیکه که له هەر شوینیک و له ههموو بارودۆخیکدا نایاساییه. ئەمەش هه‌چي لێ به‌در ناکریت. ئەم قه‌ده‌غه‌کرده‌ش بووه به یاسایه‌کی باوی نیوده‌ولەتی، به‌و مانایه‌ی که ههموو ده‌ولەتیک له جیهاندا پێویسته پێوه‌ی پابه‌ندبیت، به‌ی گۆیدانه‌ی ئه‌وه‌ی ئاخۆ ئه‌و ده‌ولەته‌ پهیماننامه نیوده‌ولەتیه‌کانی قه‌ده‌غه‌کردنی ئەشکه‌نجیه‌ی واژۆ کردووه یان نا. هه‌روه‌ها ئەشکه‌نجیه‌ی رێخراوی یان شینواری به‌ربلای ئەشکه‌نجیه به تاوان دژی مرۆفایه‌تی هه‌ژمار ده‌کریت، که ته‌واوی کۆمه‌لگه‌ی نیوده‌ولەتی ناچارن رێی لێ بگرن یاخود سزای بۆ دابنن. به‌لام هه‌شتاش، له زۆریه‌ی زۆری و لاتاندا، ئەشکه‌نجیه به‌رده‌وامه.

ئهمرۆ له ته‌واوی جیهاندا، رزگار بووانی ئەشکه‌نجیه و خانواده‌کانیان، له‌گه‌ڵ کۆمه‌لگه‌ی مه‌دنی نیوده‌ولەتی و به‌رگریاره لۆکالییه‌کانی مافه‌کانی مرۆفدا کۆده‌بنه‌وه بۆ به‌رز راکرتنی رۆژی جیهانی پشٹیوانیکردن له قوربانیانی ئەشکه‌نجیه. ئیمه له ٢٦ ی حوزمیراندا بۆ نر‌خاندنی سانه میژووبیه‌که‌ی ساڵی ١٩٨٧ ئەم کاره ده‌کین، که تێیدا پهیماننامه‌ی نه‌توه به‌گرتووه‌کان دژی ئەشکه‌نجیه و مامه‌له یان سزادانی در‌دانه یان نامرۆبیانه یان سه‌رشۆر که‌رانه، که‌وته بواری جیبه‌جیکردنه‌وه، ئەمەش بوو به یه‌کیک له ئامرازه یاساییه گر‌نگه‌کانی جه‌نگان له‌دژی ئەشکه‌نجیه.

له‌م کاتدا که پیکه‌وه کۆبووبینه‌توه، پێویسته وشه‌کانی کۆچکردوو (کۆفی عنان)، سه‌رکرتی گشتی پێشوی نه‌توه به‌گرتووه‌کان، به‌پێنیه‌وه یادمان. له یه‌که‌مین سالیادی ئەم رۆژه جیهانیه له ساڵی ١٩٩٨ دا، کۆفی عنان، سه‌رکرتی گشتی نه‌وکات، وتی؛ "ئهمه رۆژیکه که تێیدا ئیمه ریز ده‌رده‌برین بۆ ئه‌وانه‌ی که به‌رگه‌ی ئه‌میان گرتووه که خه‌یال ناکریت. ئهمه بۆ نه‌یه‌که بۆ جیهان بۆ ئه‌وه‌ی بێته ده‌نگ له دژی ئه‌وه‌ی که ناتوانریت بدرکینریت".

زیکه‌ی چاره‌که سه‌ده‌یه‌ک دواتر، پێویسته تیرامانیک بۆ دۆخی ئیستای جیهان به‌کین. ئەگه‌ر، وه‌ک ده‌وتریت، ژماره‌کان بریتی بن له (ته‌نها ئه‌و مرۆفانه‌ی که فرمیسیان سه‌راوته‌وه)، ئیدی ده‌بیت ئیمه چی له‌و راستیه به‌کین که له ئیستادا ١٠٠ ملیۆن که‌س له جیهاندا به‌هۆی چه‌وسانه‌وه و مملانی و در‌نده‌یه‌وه ئاوارن - له‌ئینویشاندا ژماره‌ی پهنابه‌ر و په‌ناخواز و ئاواره‌ی نیوخۆیی زۆر زیاتره له‌و ژماره‌یه‌ی که له هه‌ر کاتیکی میژووی رابوردووی مرۆفایه‌تیدا هه‌بووه. له پرۆژمه‌کانمان له ئەشوپیا و عێراق و ئه‌ردن و کینیا و ئۆگه‌ندا و له ویلایه‌ته به‌گرتووه‌کانی ئەمریکاش، ئیمه شاهیدی موعانات و نازارچه‌شتن به‌هۆی قه‌یرانی جیهانی مافه‌کانی مرۆفوه. ئهمرۆ، ئیمه داوا له ههموو سه‌رکرده سیاسیه‌کان و ههموو حکومه‌ته‌کان له جیهاندا ده‌کین که کاری زیاتر و باشتر به‌کین بۆ داکوکیکردن له مافه گه‌ردوونیه‌کانی مرۆف و پاراستنی ئه‌و نه‌ریت و یاسایانه‌ی که مرۆفایه‌تی ده‌پارێزن.

ئه‌رکی CVT ته‌نها بریتی نیه له ساریژکردنی زامه‌کانی ئەشکه‌نجیه، به‌لکو بریتی له ریشه‌کێشکردنی ئەشکه‌نجیه له ته‌واوی جیهاندا. له ماوه‌ی هه‌شت مانگی کارکردن له‌گه‌ڵ CVT دا، شه‌رفمه‌ندبووم به‌چاوپیکه‌وتن و قسه‌کردن له‌گه‌ڵ کارمه‌ندان و رزگار بووان له جیهاندا. من سه‌ردانی پرۆگرامه‌کانمان له ئاستی ئەمریکادا کردووه و چاوم به‌ په‌ناخوازان که‌وتووه که په‌نایان هه‌ناوه بۆ سنوورمه‌کانی باشوور. له سه‌رداندا بۆ ئه‌ردن، به ته‌واوی سه‌رسام بووم که بیه‌م کارمه‌ندانمان به‌رده‌وام له کارکردن له‌گه‌ڵ رزگار بووانی ئەشکه‌نجیه و زه‌بری ده‌روونی په‌یوست به مملانی و جه‌نگ که له سواریا و ناوچه‌کانی دیکه‌ی رۆژه‌لانی ناوبه‌مه‌ هاتبوون. سه‌رسامم به خۆراگری و نازایه‌تی کارمه‌ندانمان له ئەشوپیا که به‌رده‌وام له کارکردن سه‌ره‌رای بوونی شه‌ریکی وێرانکه‌ری ناوخۆیی له ولاته‌که‌یاندا. ئیلهامم له پرۆگرامه نوێکارمه‌ندانمان له عێراق و کینیا و ئۆگه‌ندا وه‌رگرتووه. له هه‌ر شوینیک رێخراوی CVT کاربکات، ده‌نگی رزگار بووان بیه‌ستراوه و کارمه‌ندانمان له هه‌لی پێشه‌وه‌ی کارکردن له‌پێناو ساریژکردن و بنیاتانی هیوادا شانبه‌شانیان ده‌وستن.

له رۆژی جیهانی پشٹیوانیکردن له قوربانیانی ئەشکه‌نجیه‌دا، قوولترین پشٹیوانی و پشنگیری به‌رده‌وامان بۆ ههموو رزگار بووانی ئەشکه‌نجیه و ئەندامانی خیزان و کۆمه‌لگه‌کانیان ده‌رده‌برین له سه‌رانسه‌ری جیهاندا. ئیمه به‌رده‌وام ده‌بین له کارکردن له‌گه‌ڵ ئه‌وانه‌ی که به‌رگه‌ی ئه‌میان گرتووه که خه‌یال ناکریت. هه‌روه‌ها به‌رده‌وام به‌ده‌نگیش دین له دژی ئه‌وه‌ی که ناتوانریت بدرکینریت.

دلسۆزتان،

دکتور (سایمن ئادهمز)
سەرۆک و به‌ریو به‌ری جیبه‌جیکار